

A munkanélküliség Vojvodinában

„Mihelyt a tőke nem érdeklődik a munkás iránt, az önmagában véve nem jelent többé semmit. Ha a munkás nincs alkalmazásban, nincs jövedelme sem és mivel abból nem élhet meg, hogy ember, hanem csak abból, hogy munkás, nem marad más hátra számára, minthogy leszámoljon az életével, vagy éhenhaljon.“

1.

A vojvodinai munkanélküliség merőben különbözik attól, amit ezen a néven az ipari államokban ismernek. Ott a munkanélküliek főtömegét ipari munkások alkotják, míg nálunk azok háromnegyede földmunkás. Ez az egész kérdésnek és a megoldási lehetőségeknek sajátos jelleget ad. Másutt a munkanélküliek segélyezése és nagyarányú közmunkák az a mód, mellyel az uralkodó osztály ki akarja kerülni az osztályharc túlságos kiélesedését ezen a ponton.

A közmunkák pedig távolról sem olyan méretűek, hogy a nemzetgazdasági és országvédelmi szükségleteket csak részben fedezhetnék, vagy a munkanélküliség állandó emelkedését, akár meggátolni is bírják.

Hozzánemértés, a szociális munka és kötelesség megértésének hiánya azoktól, akik végeredményben ezekről a kérdésekről *máig* döntöttek; tőkeszegénység, a munkásság szervezeti szétdarabolt-sága és gyöngesége azok a hatóerők, melyeknek árnyékában született és működik a munkanélküliek segélyezésére vonatkozó törvényhozásunk.

Azonban nem célunk *most és ezen a helyen* a törvényt bírálni. Azt akarjuk, hogy olvasóink fölfigyeljenek a tárgyakkal kapcsolatos tényekre és így a valóság megismerésének útján közelebb jussanak a cselekvés, a változtatás szükségének fölismeréséhez és akarásához.

2.

Adataink azért hiányosak, mert a négyszázezer vojvodinai földmunkásról, akik évente kilenc hónapon át „pihennek“, a kimutatások nem szólnak. De nincsenek föltüntetve még az összes munkanélküli ipari munkások sem.¹⁾ Úgy kellene lenni, hogy az alkalmazottak számának csökkenésével egyidejűleg nőjjön a munkanélküliek száma és fogyjon, ha a munkában levők sorai sűrűsödnek. Azonban — *statisztikailag* — ez távolról sincs így, mert amíg a betegsegélyzők kimutatásai a valóságnak *majdnem* megfelelő képet adnak, a Munkásbörzék (MB) azzal egyáltalán nem tartanak lépést. Ennek nem a hivatalnokok hanyagsága az oka, hanem a munkanélküli segélyosztás mai rendszere. Ezekre a segélyekre a tényleg munkanélküli ipari munkásoknak kb. fele nem tart igényt. Így pld. Vojvodinában 1937 novemberétől 1938 januárig a termelésből kiesett 27 ezer, 1938 októbertől 1939 januárig 20 ezer munkás. Ugyanakkor a noviszádi MB mindössze hat és fél és két és fél ezres emelkedésről tud. De a munkavállalást

¹⁾ 1. „Helyzetkép“, Hid 1938, 348 old.

sem a MB drága intézménye végzi. Ezt bizonyítja, hogy míg az alkalmazottak száma 1938 januártól májusig 18 ezerrel, júliustól októberig 8 ezerrel, végül 1939 januártól júniusig 14 ezerrel nőtt, addig ugyanezen idő alatt a MB ezer, két és fél ezernyi *növekedést* mutat és csak az idei kimutatás tüntet föl két és fél ezres esőkkenést. Ennek a majdnem bojkottszerű jelenségnek főokáról már előző cikkünkben szóltunk,²⁾ de még kitérünk rá a jelen cikkben is.

Mindezen tényeket főleg azért említettük, hogy adataink helytállóságát és az azokból eredő következtetéseket kellőképp értékelhessük.

3.

Nézzük most meg, milyen a helyzet a MB adatainak alapján, milyen következtetéseket vonhatunk le és milyenek a további fejlődés kilátásai. Hangsúlyozzuk: az adatok nem vonatkoznak a földmunkásságra, de még az ipari munkások életvalóságát sem közelítik meg. Mégis a fejlődés menete és iránya útmutatóul szolgálhat és éppen ezért vehetjük hasznát még az *ilyen* adatoknak is.

A statisztika a valóság tudománya, a tények rögzítése, azoknak számokba öltöztetett tükre. Amíg a társadalmi valóság kedvezett a polgári fejlődésnek, amíg a tőkés termelés ívelő pályáján futott, addig az ilyen irányú, valóságfölfedező kutatásokat a polgárság teljes erejéből támogatta. De ahogy a tőkés állam imperialista állammá változott, ahogy elkezdődött a tőkés rend bomlási folyamata, a valóság a polgárság kívánságaival ellentétes formákat öltött és egyre jobban a dolgozó nép érdekvonalába került. Ezért lesz azután a statisztika a polgári tudományok mostohagyereke, a polgári statisztika pedig a valóság elfödése, a hamisítás tudománya. Éppen ezért kell *nekünk* a leplek alól a valóságot kihámozni, azt igaz színében bemutatni, tudatosítani, hogy a magunk és az egész emberiség boldogulásáért folytatott harcunkban a tényeket a győzelemhez segítő fegyverre telessük.

4.

A rövid ideig tartó gazdasági föllendülésnek vége és egy új válság felé haladunk. A munkanélküliség ijesztő arányokban növekszik. 1936-tól 1938-ig az alkalmazottak száma Vojvodinában 13%-al, a munkanélkülieké 38%-al emelkedett. Ez az emelkedés ma is tart, mert az alkalmazottak száma csökken. Az évente húszezernyre menő, munkára érett, új munkás seregnek még a fele sem juthat munkához. A földnélküliség, mint egy kiapadhatatlan forrás ontja magából a termelő eszközeitől megfosztott „szabad” bérmunkások éhes, munkára, kenyérré vágó, sűrű sorait.

A munkapiacokon uralkodó helyzetre jellemző a nagyarányú ipari tartaléksereg és hogy egy alkalmazás átlagos tartama 66 nap.

²⁾ „A jugoszláviai munkanélküliség“ Hid 1939, 381 oлд.

A szaporodásfelesleg nem vándorolhat ki, a hivatalos gazdasági politika pedig intézkedéseivel nem hogy segítené, de bénítja az új munkalehetőségek föltárását.

Vojvodina főiparágai a közlekedésen és mezőgazdaságon kívül, a szövő-, élelmezés-, építő-, vas és fém-, kő-, fa-, bőr-, ruházatkodás-ipar, emellett számításba jönnek a kereskedelem és a szabad foglalkozások. Ezekben a szakmákban van az alkalmazottak 85%-a. ³⁾ Ugyanezen szakmák munkanélkülijei a MB-en jelentkezők 70%-át teszik, ha a földmunkásoktól itt is eltekintünk. A munkanélküliek száma minden ágban nagyobb mértékben nőtt, mint az alkalmazottaké. Ezenkívül a munkanélküli szakmunkások száma eléri az alkalmazott szakmunkásokat.

5.

Ezekután, ha tekintetbe vesszük a munkaerő szinte korlátlan kizsákmányolási lehetőségét, ami a nagyarányú munkanélküliségnek és a szervezetek gyöngeségének köszönhető, továbbá a szervezeten föllépő, hatóságilag támogatott munkaadókat, végül a Vojvodinával szemben folytatott pénzügyi és közlekedési politikát, nem szabad csodálkoznunk a már közmondásossá vált vojvodinai munkaföltételeken: a 13 dináros napibéreken, 10–12 órás munkaidőn és az üzemi balesetek rekordszámain. Így lesz ez mindaddig, míg az elsősorban érdekelt fél — a munkásság — mozgalmáival véget nem vet a mostani állapotoknak.

6.

Végül néhány számadat a noviszádi MB működéséről. A munkaért és segélyért jelentkeztettek száma nő, a fölkinált állások és az elhelyezettek száma fogy. 1936-ban 10 jelentkezőre jutott egy állás, 1938-ban már 23-ra. Sok az eszkimó és kevés a foka.

A munkások és munkaadók közösen befizetett és évről évre nagyobb összeget kitevő járulékaiknak egyre kisebb hányadát kapják a munkanélküliek. 1936-ban 45%-ot, 1938-ban 27%-ot. Az évi átlagos segély száz dinár mozog és ezt is a jelentkeztetteknek csak 30%-a kapja. 1936-tól 1938-ig a noviszádi MB bevétele 17 millió dinárt tett ki. Ebből az összegből a munkanélküliek 7 milliót kaptak. A többit megette az ügyvezetés. A közmondás: *Segíts magadon, az isten is megsegít!* — a munkásság részére egyre követelőbb szükséggé válik.

7.

Ezek a fölsorolt jelenségek jogos aggodalommal töltenek el mindenkit, aki ismeri Vojvodina helyzetét: a létminimum felére sem rúgó béreket, a közigazgatásilag intézett szakszervezeti politikát és a dolgozó nép sovány önálló szervezkedési és ellenállási lehetőségeit.

Súlyos tél előtt állunk. Nem messze tőlünk tombol a háború vérvihara és a hivatalosan hangoztatott semlegesség, Jugoszlávia dolgozó népeinek őszinte békeakarata ellenére sem tudjuk, mikor sodródunk be a mindent pusztulással fenyegető imperialista háborúba.

³⁾ 1. „A vojvodinai munkásság összetétele 1936-ban“ Híd 1937 X.
„A vojvodinai munkásság összetétele 1937-ben“ Híd 1939 64 old.
„A vojvodinai munkásság összetétele 1938-ban“ Híd 1939 365 old.

Eppen ezért fokozottan kell követelnünk a város és falu dolgozó helyzetének gyökeres megjavítását és minden erőnket latba kell vetnünk, hogy ez a munkásosztállyal egyetértésben és a dolgozók érdekei igazi képviselőinek bevonásával minél hamarabb megvalósuljon.

Pálics Miklós

STATISZTIKAI ADATOK:

a munkanélküliek száma

1936	1937	1938
52.361	62.536	70.010

a munkanélküliek nemek szerinti megoszlása %-ban

	1936	1937	1938
férfi	81	84	86
nő	19	16	14

100 munkanélküliből

	hivatalnok	szakmunkás	szakképzetlen	napszámos
1936	2.1	34.4	42.7	20.8
1937	1.5	32.9	37.0	28.6
1938	1.5	30.9	87.6	

a MNB közvetítésével alkalmazást nyertek

	1936	1937	1938
	4.239	2.538	1.762

a munkanélküliek száma iparáganként

	nap-számos	ruház-kodás	szabad fogl.	ház-tartás	épl társzat	vas és fém	élelem	kereskedelem
1936	26.036	3.540	3.325	4.027	2.190	2.710	2.540	1.018
1937	33.601	4.042	3.743	3.059	3.451	2.797	2.045	2.173
				fa	vendéglő			
			1936	1.441	1.381			
			1937	1.304	1.228			

munkások és munka adók befizettek

	kiosztott összege	segélyek	egy segélyezett jutott	segélyezett-tek száma	100 munkanélküli kö-ségélyt kapott
	d i n á r				
1936	3,133.847	1,431.008	95	15.085	29
1937	4,653.745	2,826.891	114	24.056	39
1938	9,279.122	2,523.940	119	21.197	30

Kína kizsákmányolása

Ma, az imperializmus korszakában iskolapéldaképpen szolgál az a mód, ahogy a hódító Japán immár nyolc éve tartó fegyveres beavatkozásával kizsákmányolja a nemzeti és gazdasági függetlenségért harcoló kínai népet.

Iljics korszakalkotó tanulmányában: „Az imperializmus, mint a kapitalizmus legfelsőbb foka“ pontosan meghatározza az imperializmus fogalmát, amely szerint a monopolisztikus, tőkében erős nagyhatalmak terjeszkedését érti a tőkeszegény országokba illetve gyarmatokba; a lényege nem a fegyveres úton való terjeszkedés, csupán egyik megnyilvánulási módja. A polgári sajtó ilyen értelmezésével a lényegét igyekszik elfödni, mert a „békés áthatolás“ (penetration pacific) éppolyan imperialista terjeszkedés és hódítás, mintha azt a fegyverek végeznék. Erre vonatkozólag